

Streszczenie

TRANSFER WŁASNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW USŁUGOWYCH W POLSCE I INNYCH KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

Artykuł prezentuje zasięg oraz ekonomiczne i społeczne skutki transferów własności przedsiębiorstw w Polsce i innych krajach Unii Europejskiej. Analizowany jest – w kontekście rekomendacji Komisji Europejskiej – problem takich transferów w przedsiębiorstwach usługowych. O ile w transfer własności przedsiębiorstw stanowi coraz bardziej palący problem w Unii Europejskiej, to w Polsce, ze względów demograficznych (relatywnie młodszy wiek przedsiębiorców, większa ilość spadkobierców) oraz ekonomicznych (duża ilość małych przedsiębiorstw o niewielkim majątku) problem ten jest mniej istotny. Będzie on jednak nabierał coraz większego znaczenia w następnych latach.

Problematyka ułatwień w zakresie transferu przedsiębiorstw znajduje także coraz większe odzwierciedlenie w programach wspierających na szczeblu ogólnoeuropejskim. Jest to efekt wzrastającej świadomości roli tego zagadnienia dla efektywnego trwania i dalszego rozwoju niewielkich podmiotów gospodarczych.

Charakterystyczne cechy firm usługowych (np. duża ilość małych i średnich podmiotów, funkcjonujących często jako firmy rodzinne, niski udział majątku trwałego w strukturze kapitałowej, dominacja podmiotów działających w formie spółki cywilnej, znaczenie kapitału niematerialnego) powoduje pewną specyfikę transferów własności w takich firmach i wymusza inny sposób przygotowania się do ich przeprowadzenia. Specyfika ta powinna być uwzględniona, jeżeli programy wspierania transferów własności firm usługowych mają być efektywne. Programy takie powinny bardziej koncentrować się na kwestiach wsparcia informacyjnego (czyli problematyce uwarunkowań prawnych czy nawet psychologicznych takich transferów), a mniej – zwłaszcza w przypadku transferów rodzinnych – na kwestiach podatkowych. Ważna jest także rola wsparcia finansowego. Dużą wagę należy przykładać do wspierania transferów własności przedsiębiorstw na osoby trzecie – takie transfery są bowiem dla małych firm znacznie trudniejsze do przeprowadzenia, na przykład często niezbędnym elementem takiego transferu jest zmiana formy organizacyjno-prawnej przedsiębiorstwa, a także wykonanie właściwej jego wyceny).

Przydatne w praktyce tworzenia programów wsparcia transferów przez władze państwowe lub lokalne mogą być rozwiązania funkcjonujące w innych państwach członkowskich. W przypadku firm usługowych, szczególnie przydatny wydaje się być fiński program wsparcia kontrolowanej zmiany pokoleniowej (ViestinVaihto).